

VSEBINA 4. ŠTEVILKE DELEGATSKEGA VESTNIKA

- predsedniki zborov sklicujejo seje 26. maja 1983
- uresničevanje razvojnih usmeritev kmetijstva v občini M. Sobota
- stališča, priporočila, usmeritve in sklepi o investicijskih vlaganjih v občini M. Sobota
- poročilo o uporabi sredstev za financiranje razvojnih programov manj razvitih krajevnih skupnosti v letu 1982 in predlog razdelitve sredstev v letu 1983

Predsedniki zborov skupščine občine Murska Sobota sklicujejo

15. sejo Zbora združenega dela
15. sejo Zbora krajevnih skupnosti
15. sejo Družbenopolitičnega zbora

Seje bodo v četrtek, 26. maja 1983 ob 8. uri v veliki sejni dvorani Skupščine občine Murska Sobota.

Predsednik Zbora združenega dela in predsednik Zbora krajevnih skupnosti predlagata naslednji začasni

dnevni red:

1. izvolitev in poročila verifikacijskih komisij,
2. potrditev zapisa skupnega zasedanja zborov občinske skupščine z dne 14. aprila 1983,
3. uresničevanje razvojnih usmeritev kmetijstva v občini,
4. stališča, priporočila, usmeritve in sklepi o investicijskih vlaganjih v občini M. Sobota,
5. družbeni dogovor o izgradnji in financiranju spominskega obeležja NOB na Vaneči,
6. poročilo o uporabi sredstev za financiranje razvojnih programov manj razvitih krajevnih skupnosti v letu 1982 in predlog razdelitve sredstev v letu 1983,

7. predlog odloka o ustanovitvi Sveta občine Murska Sobota,
8. delegatska vprašanja in odgovori na vprašanja,
9. predlogi, sklepi, mnenja in obvestila.

DELEGATI DRUŽBENOPOLITIČNEGA ZBORA bodo obravnavali 2., 3., 4., 5., 7., 8. in 9. točko zgoraj predlaganega dnevnega reda.

Gradivo za obravnavo 3., 4. in 6. točke dnevnega reda je objavljeno v tej številki Delegatskega vestnika.

Gradivo za obravnavo 2. točke dnevnega reda bo posredovano vodjem delegacij, vodjem konferenc delegacij ter delegatom Družbenopolitičnega zbora.

Družbeni dogovor in obrazložitev (5. točka dnevnega reda) sta objavljena v Vestniku, z dne 28. aprila 1983.

Gradivo za obravnavo 7. točke dnevnega reda je bilo kot osnutek posredovano vodjem delegacij, vodjem konferenc delegacij in delegatom Družbenopolitičnega zbora dne 14. 3. 1983. Ker na osnutek niso bile dane konkretne pripombe oziroma predlogi za dopolnitve, bo predlog odloka obravnavan v enakem besedilu kot osnutek.

Informacija k 8. točki bo podana na seji.

Uresničevanje razvojnih usmeritev kmetijstva v občini Murska Sobota

UVOD

Predloženo gradivo je izdelano na pobudo občinske skupščine. Preko prikaza sedanjega stanja kmetijstva v občini ter določenih podatkov organiziranosti, rezultatov poslovanja, proizvodnje, odkupa, investicijske aktivnosti ter dela pospeševalne službe in drugih, ki sodelujejo v kmetijstvu, se želi ugotoviti uresničevanje nalog in ciljev opredeljenih s srednjeročnimi planskimi dokumenti.

Na podlagi ugotovitev iz predloženega gradiva in javne razprave, bi se naj izoblikovali predlogi za podvzemanje ukrepov za hitrejše in doslednejše uresničevanje sprejetih nalog in ciljev s področja kmetijstva.

Pri izdelavi materiala so se predlagatelji posluževali podatkov statistike, službe družbenega knjigovodstva, Poslovne

skupnosti za razvoj kmetijstva in živilske industrije v Sloveniji, Hranilno kreditne službe KZ Panonke ter informacij OZD in skupnosti s področja kmetijstva v občini.

I. TEMELJNI CILJI IN NALOGE RAZVOJA KMETIJSTVA

Zbori občinske skupščine so na seji dne 5. oktobra 1979 sprejeli smernice za pripravo družbenega plana v katerih so določene tudi smeri razvoja kmetijske dejavnosti v obdobju 1981—1985. Na osnovi smernic so bili izdelani in sprejeti planski dokumenti OZD in dogovor o temeljih družbenega plana občine in družbeni plan občine za obdobje 1981—1985, ki dajejo kmetijstvu in živilski industriji poseben poudarek v razvoju občine. Tako opredelitev poogjujejo primerjalne prednosti, ki jih imamo v občini v zemljiških in predelovalnih zmogljivostnih.

Za obdobje 1981—1985 so na področju kmetijstva opredeljene naslednje naloge:

- nadaljnji razvoj družbenoekonomskih odnosov v celotnem kmetijsko-živilskem kompleksu,
- povečanje in stabilnost pri ponudbi hrane v skladu s potrebami domačega trga in izvoza,
- varovanje in učinkovitejše izkoriščanje kmetijskih površin, kot dobrin splošnega družbenega pomena,
- povečanje reproduktivne sposobnosti panoge ter izboljšanje življenjskih in delovnih razmer aktivnega kmetijskega prebivalstva.

Poleg tega je izpostavljena potreba po pospešeni rasti družbene proizvodnje in nadaljnjem združevanju kmetov, naraščanje produktivnosti dela, nujnosti strukturnih sprememb v zasebni kmetijski proizvodnji, izenačevanju pogojev za pridobivanje dohodka in zagotavljanje socialne varnosti ostarelih kmetov.

Znotraj dejavnosti kmetijstva daje srednjeročni plan prednost rastlinski proizvodnji (pridelava krmnih rastlin, pese), melioracijam, komasacijam, vzpostavitvi obrambnega sistema pred točo, večanju proizvodnje vrtnin, sadik in sadja, kakovostni in količinski rasti živinoreje (goveda, prašiči, perutnina), ter krepitvi pospeševalne službe.

II. DEMOGRAFSKE ZNAČILNOSTI KMETIJSKEGA PREBIVALSTVA

Podatki popisa prebivalstva iz leta 1981 kažejo, da živi v občini 64.299 prebivalcev ali za 0,7 % več kot leta 1971. V SR Sloveniji se je v istem obdobju povečalo prebivalstvo za 8,6 %.

Iz socialno-ekonomske sestave prebivalstva, ugotovimo, da je pri posameznih kategorijah prebivalstva v občini v zadnjih desetih letih prišlo do naslednjih sprememb:

	1971	1981
— kmetijsko prebivalstvo skupaj	33.577	20.962
— delež kmetijskega prebival. v skup. prebiv.	57 %	35 %
— aktivno kmetijsko prebivalstvo	24.455	16.506
— delež aktivnega kmetij. prebival. v skupnem aktiv. prebivalstvu	68 %	46 %
— kmečki prebivalci (zasebni proizvajalci)	23.812	16.148
— od tega vzdrževane osebe	9.122	4.456

Delež kmetijskega prebivalstva se je v občini znižal za 22 odstotnih točk in je precej nad republiškim povprečjem. V SR Sloveniji je bilo po podatkih popisa v letu 1981 9,1 % kmetijskega prebivalstva oz. za 11,3 % manj kot leta 1971. Najhitrejša zmanjševanje kmečkega prebivalstva je prisotno v zadnjem desetletju. Od leta 1950 se je njihovo število zmanjšalo za polovico.

V občini je 7.779 gospodarstev udeleženih v pokojninskem zavarovanju. V strukturi zavarovancev je 300 ali 3,8 % starih do 40 let, 1209 oz. 15,5 % zavarovancev v starosti od 40 do 50 let in 6.270 ali 80,7 % starih nad 50 let. Na osnovi teh podatkov lahko sklepamo, da se bo število kmečkih prebivalcev v prihodnje še naprej zmanjševalo. Kljub takim gibanjem pa ugotavljamo, da število kmečkih gospodarstev (zavezanci davka na dohodek iz kmetijstva) ne upada adekvatno upadanju števila prebivalstva. Od leta 1972, ko je bilo v občini 13.035 gospodarstev se je njihovo število znižalo na 12.110 oziroma za 7 %, število kmečkega prebivalstva pa se je v enakem obdobju zmanjšalo za 32 %.

Temu primerno se je povečalo število tako imenovanih polkmečkih ali mešanih gospodarstev, ki jih je 4.331. Njihovo število se stalno povečuje kar zadržuje neugodno posestno in parcelno strukturo kmetijskih zemljišč. To predstavlja določeno oviro za razvoj kmetijske proizvodnje, saj se ravno ti kmetovalci često zelo indiferentno obnašajo do ukrepov zemljiške politike. Posledice so neugodno tudi zato, ker tako strukturo spremlja velik obseg mehanizacije in drugih osnovnih sredstev, ki večajo proizvodne stroške in negativno vplivajo na konkurenčno sposobnost kmetijske proizvodnje v mednarodni delitvi dela. Mešane kmetije so v sedanjem času še nujnost, imajo pa v primerjavi z velikimi in čistimi kmetijami omejene možnosti razvoja.

III. ORGANIZIRANOST KMETIJSTVA

Nosilec kmetijske dejavnosti in največja delovna organizacija v občini, ki se ukvarja s kmetijstvom je Kmetijsko gospodarstvo Rakičan s svojimi TOZD-i:

Poljedelstvo in govedoreja Beltinci, ki se poleg poljedelstva ter pitanja in vzreje govedi kot glavne dejavnosti ukvarjajo tudi z vinogradništvom in sadjarstvom;

— Prašičereja Beltinci, kjer vrše vzrejo prašičev;

— Tovarna močnih krmil v Murski Soboti, ki je s svojo dejavnostjo uvrščena v industrijo.

V kmetijsko proizvodnjo se vključujejo tudi nekatere druge organizacije združenega dela.

AGROMERKUR TOK Perutninar proizvaja valilna in konzumna jajca ter enodnevne piščance, izvaja vzrejo brojlerjev v lastnih pitališčih, ter organizira kooperacijsko vzrejo perutnine.

SOBOTA TOZD Vrtnarstvo prideluje okrasne in zelenjavne sadike ter rezano cvetje in lončnice, ukvarja se z urejevanjem in vzdrževanjem vrtov, parkov in zelenic ter opravlja določene agrotehnične storitve.

Nosilec razvoja in organizator zasebne kmetijske proizvodnje je Kmetijska zadruga Panonka, ki ima organizirano lastno proizvodnjo na področju poljedelstva, živinoreje, sadjarstva in vinogradništva, kot poglavitno dejavnost pa organizira in pospešuje individualno kmetijsko proizvodnjo, odkup kmetijskih proizvodov ter oskrbuje kmetovalce z repromateriali in zaščitnimi sredstvi. V TOZD Semena pridelujejo semena, čebulice in razne okrasne rastline. V ustanavljanju je nova TOZD Sadjarstvo in vinogradništvo.

Poleg omenjenih organizacij se v kmetijsko dejavnost vključujeta tudi Živinorejski zavod in Veterinarska postaja.

Živinorejsko veterinarski zavod opravlja pretežno storitve za varstvo, zdravljenje in umetno osemenje živine, usmerja in pospešuje živinorejo, vrši selekcijo goved in prašičev ter skrbi za vzrejo, odkup in prodajo rodovniške plemenske živine. V letu 1982 je začel z delom tudi laboratorij za ugotavljanje kvalitete živalske krme.

Veterinarska postaja v glavnem skrbi za preventivo in zdravljenje živali.

IV. EKONOMSKI POLOŽAJ KMETIJSTVA

Kmetijstvo v občini M. Sobota ustvarja okoli 15 % vrednosti družbenega proizvoda gospodarstva (v SRS 5 %). Njegov delež v družbenem proizvodu občine se iz leta v leto večja, zlasti delež zasebnega kmetijstva.

I. Družbeni sektor

V strukturi družbenega proizvoda občine zavzema družbeni sektor kmetijstva vedno večji delež. Od 5,9 % (SRS 1,6 %) v letu 1976 se je njegova udeležba v letu 1981 povečala na okoli 7,1 % (v SRS 1,8 %). Združeno delo kmetijstva ustvari okoli 40 % (v SRS okoli 30 %) družbenega proizvoda kmetijstva ostalih 60 % pa odpade na samostojno osebno delo. V strukturi družbenega proizvoda celotnega kmetijstva v letih 1976—1981 v občini ni bilo bistvenih sprememb, delež združenega dela je znašal okoli 40 %, medtem ko se je udeležba združenega dela v SRS iz 25 % leta 1976 povišala na okoli 31 % v letu 1981.

Družbeni proizvod združenega dela kmetijstva je v letih 1976—1981 naraščal povprečno letno po stopnji 35,6 % (v SRS 30,9 %) in je izkazoval hitrejšo rast kot celotno združeno delo v občini ki je imela v obravnavanih letih povprečno 31 % letno rast (v SRS okoli 28 %).

Organizacije združenega dela s področja kmetijske dejavnosti so v letu 1982 ustvarile 3,531 milijonov din celotnega prihodka ali 11,28 % celotnega prihodka gospodarstva občine. Povprečna letna stopnja rasti celotnega prihodka kmetijstva v letih 1980—1982 znaša 58,7 % in je za okoli 15 indeksnih točk višja od povprečne rasti v gospodarstvu občine.

V letu 1982 so OZD kmetijstva ustvarile 666 milijonov din dohodka, kar je 11,1 % dohodka doseženega gospodarstva občine. Dohodek je od leta 1980 v kmetijstvu naraščal letno za 56,7 % v gospodarstvu pa za 33 %.

Porabljena sredstva so se v kmetijstvu v letih 1980—1982 povečala povprečno letno za 59 % v gospodarstvu občine pa za 46,9 %.

Čisti dohodek dosežen v organizacijah kmetijske dejavnosti je v lanskem letu znašal 388 milijonov din oziroma 9,3 % čistega dohodka gospodarstva občine. V zadnjih treh letih je čisti dohodek naraščal po stopnji povprečno 48,7 % letno (v gospodarstvu za 24,7 %).

V letu 1982 je družbeni sektor kmetijstva razpolagal z 13,4 % vseh sredstev za reprodukcijo gospodarstva občine. V lanskem letu so znašala sredstva za reprodukcijo kmetijstva 236,5 milijonov din in so se v zadnjih treh letih povečala povprečno letno za 91 %, oziroma za okoli 52 indeksnih točk hitreje kot v celotnem gospodarstvu občine.

V družbenem sektorju kmetijstva se v letih 1980—1982 beleži tudi porast kvalitativnih kazalcev uspešnosti poslovanja. Izboljšala se je rentabilnost, ekonomičnost in produktivnost poslovanja.

Osebnih dohodkov zaposlenih v kmetijstvu so višji od povprečja v gospodarstvu občine. V letu 1982 je znašal povprečni osebni dohodek na zaposlenega v gospodarstvu 12.763 din, v kmetijstvu pa 14.786 din. Osebnih dohodkov so višji tudi od povprečja v republiki. V letu 1982 je bil v SR Sloveniji povprečni osebni dohodek v gospodarstvu 14.040 din in v kmetijstvu 14.466 din.

V družbenem sektorju kmetijstva je bilo v letu 1982 zaposlenih 855 delavcev. V letih 1980—1982 se je število zaposlenih delavcev kmetijstva povečalo za 16,5 % ali povprečno letno za 7,8 %. Delež zaposlenih v kmetijstvu se je v celotnem številu zaposlenih povečal od 5,2 % v letu 1980 na 5,8 % v letu 1982.

V letu 1981 je bilo po podatkih statistike v organizacijah kmetijske dejavnosti zaposlenih okoli 50 % nekvalificiranih in polkvalificiranih delavcev, 10 % kvalificiranih, 0,3 % visokokvalificiranih, 5 % delavcev z nižjo izobrazbo, 20 % delavcev s srednješolsko izobrazbo ter 13 % zaposlenih z višjo in visoko izobrazbo.

Kvalifikacijska struktura zaposlenih v kmetijstvu v občini in SRS je naslednja:

	Vs	Vš	SR	NŽ	VKV	KV	PKV	NKV
v občini 1981	7,6	5,7	19,8	5,5	0,3	10,0	22,8	28,3
v SRS 1981	5,6	4,3	16,1	4,5	2,1	25,8	19,0	22,6

Iz tabele je razvidno, da je glede na kvalifikacijsko sestavo v kmetijski dejavnosti v občini zaposleno v primerjavi s povprečjem SRS več nekvalificiranih, polkvalificiranih in delavcev z nižjo, srednjo, višjo ter visokošolsko izobrazbo, medtem, ko je visokokvalificiranih in kvalificiranih delavcev manj.

2. Zasebni sektor

V občini Murska Sobota je 12.110 kmečkih gospodarstev. Število kmetij, kjer delajo vsi člani gospodarstva izključno na lastni kmetiji je okrog 3.500. Trenutno je usmerjenih za določeno proizvodnjo od 1500—2000 kmetij, 7898 pa jih proizvodno sodeluje v glavnem z KZ Panonko in Agromerkurom.

Zasebna kmetijska gospodarstva so v letu 1981 dosegla proizvodnjo v vrednosti 2.472 milijonov dinarjev, materialni stroški pa so znašali 1.850 milijonov din. S takimi rezultati so kmetijski proizvajalci ustvarili družbeni proizvod v višini 621.607.—tisoč dinarjev, kar je 67,5 % vrednost družbenega proizvoda samostojnega osebnega dela v občini (v SR Sloveniji 44,5 %). V obdobju 1975—1981 je v zasebnem sektorju kmetijstva naraščala vrednost kmetijske proizvodnje po stopnji 36 % povprečno letno, materialni stroški 35 % in družbeni proizvod 39 % letno. Dosežene so bile hitrejša rasti od povprečnih v občini in SR Sloveniji. Družbeni proizvod je v zadnjih petih letih naraščal v občini kot celoti po stopnji 30,8 %, v kmetijstvu 35,6 %, v SR Sloveniji kot celoti 23,6 % in v kmetijstvu 25,2 % povprečno letno.

Na kmečkega prebivalca je bilo v letu 1981 doseženo v občini 38.494 din družbenega proizvoda v SR Sloveniji pa 78.627 din. V celotni vrednosti družbenega proizvoda kmetijstva je zasebno kmetijstvo udeleženo v občini s 60,8 %, v SR Sloveniji s 73,4 %.

Kmetje so v letu 1981 ustvarili 590.527 din narodnega dohodka ali 68 % od vrednosti ustvarjene s samostojnim osebnim delom v občini (SRS 44,7 %). Gibanje narodnega dohodka ali ali 68 % od vrednosti ustvarjene s samostojnim osebnim delom v občini (SRS 44,7 %). Gibanje narodnega dohodka je bilo približno enako družbenemu proizvodu.

V strukturi vrednosti proizvodnje predstavlja največji del prireja živine (31,3 %), precejšen delež k vrednosti prispevajo tudi živalski proizvodi (18,6 %). V zadnjih treh letih se je sestava vrednosti proizvodnje nekoliko spremenila. Povečala se je udeležba žitaric, industrijskih rastlin in perutninarstva, znižuje pa se vrednost proizvodnje krmnih rastlin, travnikov in pašnikov, prireja živine, živalskih proizvodov ter gozdarstva. V letih 1979—1981 je bila po posameznih panogah dosežena naslednja vrednost proizvodnje:

Panoga	VREDNOST PROIZVODNJE — v 000 din			STRUKTURA V %			Povprečna letna rast v %
	1979	1980	1981	1979	1980	1981	
Žita	241.437	394.497	618.502	20,8	23,4	25,0	60,0
stranski pridel. žit	17.428	11.468	8.800	1,5	0,7	0,4	— 30,0
Industrijske rastline	7.048	15.480	36.256	0,6	0,9	1,5	226,7
Vrtnine	51.648	88.812	128.733	4,4	5,3	5,2	57,8
krmske rastline	46.538	53.714	74.435	4,0	3,2	3,0	26,1
Travniki in pašniki	69.531	69.198	110.200	5,0	4,1	4,5	25,7
Presno sadje in grozdje	29.773	71.357	62.382	2,6	4,2	2,5	44,6
Predelava sadja in grozdja	27.490	60.335	67.733	2,4	3,6	2,7	56,8
Prireja živine	399.130	548.268	773.892	34,3	32,6	31,3	38,9
Živalski proizvodi	221.284	290.993	460.666	19,0	17,3	18,6	44,2
Perutninarstvo	25.698	45.304	81.983	2,2	2,7	3,3	78,6
Čebelarstvo	1.096	819	1.426	0,1	0,1	0,1	14,0
Dohodki od gozdarstva	18.398	22.817	32.169	1,6	1,3	1,3	31,9
Druge dejavnosti	5.815	9.940	14.994	0,5	0,6	0,6	60,6
SKUPAJ	1.162.314	1.683.002	2.472.171	100	100	100	45,9

V obravnavanem obdobju je vrednost proizvodnje naraščala povprečno letno po stopnji 45,9 %. Najhitreje je naraščala vrednost proizvodnje industrijskih rastlin, nadpovprečno pa so se gi-

bale tudi vrednosti proizvodnje žit, vrtnin, predelava sadja in grozdja ter perutninarstva.

V. RAZVOJ ZADRUŽNIŠTVA IN KOOPERACIJE

1. Organiziranost zadrugištv

Sedanja organizacija združenih proizvajalcev je nastala po sprejetju zakona o združevanju kmetov v letu 1979. Prvotno so bili kmetje organizirani v obratu za kooperacijo Kmetijsko-industrijskega kombinata Pomurka. Preko te oblike organizacije so nastale tudi temeljne zadrugne organizacije v Beltincih, Cankovi, Gornjih Petrovcih, Martjancih, Murski Soboti in Prosenjakovih. Ob volitvah v zadrugne organe 1983 je zadruga imela evidentiranih 6624 članov — združenih kmetov, ki so podpisali SaS o združevanju in izpolnjujejo statutarne pogoje za članstvo. V posameznih TZO je naslednje število članov: TZO Beltinci 948, Cankova 1335, G. Petrovci 1467, Martjanci 673, M. Sobotna 1896 in v TZO Prosenjakovci 305 članov.

Ob ustanavljanju organizacije so za samoupravno organiziranost kmetov bile v razpravi različne variante, ki so tehtale organiziranost tako z vidika ekonomičnosti, kakor možnosti neposrednejšega vpliva združenih kmetov na upravljanje. Štiriletna praksa še ni v celoti potrdila optimalnosti sedanje organiziranosti in so doseganje razprave dale vrsto pripomb, ki so bile prisotne že v fazi ustanavljanja temeljnih organizacij. Vsekakor je članom — združenim kmetom samim potrebno omogočiti, da ocenijo ali je selanja oblika organiziranosti primerna in zadovoljuje njihove potrebe.

KZ Panonka ima v sestavi tudi dve temeljni organizaciji delavcev, ki dopolnjujeta delo TZO in njihovo proizvodnjo.

Znotraj zadrugne je skladno z zakonskim predpisom organizirana tudi hranilna kreditna služba, ki s svojim potencialom vlog in denarnim prometom predstavlja močno organizacijo. V njej združujejo sredstva tako kmetje, kakor delavci nekaterih organizacij SOZD ABC Pomurka. Hranilno kreditna služba je veliko prispevala k razvoju zadrugištv in večanju kmetijske proizvodnje kmetov z dodeljevanjem in posredovanjem posojil, predvsem za izgradnjo hlevov.

KZ Panonka je kot delovna organizacija vključena v SOZD ABC Pomurka in je tudi članica njene interne banke. Poslovna povezanost znotraj sestavljene organizacije je sorazmerno čvrsta, medtem ko dohodkovna povezanost še ne zagotavlja dolgoročne stabilne proizvodnje. Pretežni del dohodka zadrugne se ustvarja v prometu z živino na tržišču, ki je še vedno neurejeno. Cenovne disparitete zadržujejo mesno industrijo, kot pomemben reprodukcijski člen v položaju, ki povzroča že več let stalne izgube, skromen dohodek zadrugne in odliv dela dohodka organizacijam in posameznikom, ki ne spoštujejo nivo dogovorjenih cen.

Kooperacijski odnosi med kmetijskimi proizvajalci in delovno organizacijo so dobro razviti v Agromerurju. V temeljno organizacijo kooperantov Perutninar je vključenih 42 kooperantov, ki združujejo sredstva in delo pri proizvodnji piščancev.

S kmetijskimi proizvajalci proizvodno sodeluje tudi Tovarna mlečnega prahu. Odkup mleka je organiziran preko zbiralnic mleka v določenih krajih, obračun prodaje pa se vrši s posredovanjem Kmetijske zadrugne Panonka.

2. Ekonomski položaj KZ Panonka

KZ Panonka se je v letu 1977 reorganizirala. Iz takrat enovite delovne organizacije so bile formirane temeljne zadrugne organizacije in leto kasneje še TOZD Semena.

V letih 1979—1982 je kmetijska zadruga dosegla naslednje poslovne rezultate:

	— v 000 din				
	1979	1980	1981	1982	Pov. let. stop. rasti v % 1980—82
Celotni prihodek	627.436	895.225	1.479.443	1.968.478	46,3
Porabl. sredstva	572.871	820.075	1.369.272	1.205.690	28,2
Dohodek	54.565	75.150	112.416	162.788	43,9
Čisti dohodek	26.525	36.581	52.418	57.651	29,5

Celotni prihodek je v KZ Panonka v letih 1980—1982 rasel povprečno letno za 46,3 %. V strukturi celotnega prihodka so imele največje deleže TZO Kmetijske kooperacije Murska Sobotna, Beltinci in Cankova. TZO Murska Sobotna je povečala svoj delež v celotnem prihodu od 37,1 % v letu 1979 na 38,4 v letu 1982, medtem ko se je delež TZO Beltinci zmanjšal od 17,5 % na 15,4 %.

V obravnavanem štiriletnem obdobju so porabljena sredstva v KZ Panonki porasla povprečno letno za 28,2 %, kar je za 18 indeksovni točk počasnejše od rasti celotnega prihodka. V strukturi porabljenih sredstev je znašal v letu 1982 delež TZO Kmetijske kooperacije okoli 60 %, najmanjši delež porabljenih sredstev pa odpade na TOZD Semena 1,6 %.

V lanskem letu je KZ Panonka ustvarila 163 milijonov din dohodka ali za 298 % več kot leta 1979. Povprečno letno se je dohodek povečal za 43,9 %. V dohodu so bile udeležene TZO Murska Sobotna s 27,5 %, TOZD Semena 15,9 %, TZO Beltinci 12,1 % in TZO Cankova 12,8 %, delež ostalih TZO pa je bil manjši od 10 %.

V letih 1979—1982 se je ekonomičnost poslovanja KZ Panonke izboljšala. Razmerje med celotnim prihodom in porabljenimi sredstvi se je iz 109,5 leta 1979 povečalo v letu 1982 na 163,3. Tudi ustvarjen dohodek na delavca izkazuje po letih rast, saj se je letno povečeval za 33 %.

V KZ Panonki je bilo v lanskem letu zaposlenih povprečno 153 delavcev. V obdobju od 1979 do 1982 se je število zaposlenih povečalo za 26,4 % oziroma povprečno letno 8,1 %.

VI. KMETIJSKA PROIZVODNJA IN ODKUP KMETIJSKIH PRIDELKOV

Hiter razvoj živilsko-predelovalne industrije, potreba po zagotavljanju prehrane prebivalstva in nujnost izvoza viška kmetijske proizvodnje narekujejo pospešen razvoj te dejavnosti. V občini Murska Sobotna so zelo ugodni pogoji za kmetijsko proizvodnjo. Najbolj sta razviti rastlinska in živilska proizvodnja v zadnjem času pa se uspešno razvijajo tudi ostale panoge kmetijstva.

1. Rastlinska proizvodnja in odkup pridelkov

V občini je od skupno 69.163 ha površin 44.993 ha kmetijskih. Od kmetijskih površin odpade na njive 27.692 ha, travnike 12.969 ha pašnike 1551 ha, sadovnjake 2271 ha in vinograde 510 ha.

Struktura površin se z leti nekoliko spreminja. Povečujejo se površine pokrite z gozdovi, zaradi precejšnjih vlaganj v melioracije v zadnjih letih pa se zmanjšujejo nerodovitne površine.

Površine so močno razdrobljene. Skupno je v občini 329.273 parcel, od tega 329.000 v lasti občanov. Nekatere parcele so združene, še vedno pa ostaja 131.581 ločenih kosov zemlje. Na posamezno gospodarstvo odpade v povprečju 10,6 ločenih kosov zemlje, njihova velikost pa znaša 46,6 arov. Še večja pa je razdrobljenost obdelovalnih površin. Od skupno 205.186 parcel obdelovalnih zemljišč je 101.192 parcel orne zemlje. Na kmečko gospodarstvo tako odpade v povprečju 3,10 ha obdelovalne oziroma 1,95 ha orne površine, ki se nahaja na 8 parcelah.

Struktura velikosti kmečkih gospodarstev se v zadnjih 10 letih ni bistveno menjala. Večina gospodarstev (66 %) razpolaga z 2 do 8 ha zemljišč do 2 ha površin ima okoli 18 % gospodarstev, nad 8 ha pa samo 16 % gospodarstev.

Pšenica, koruza, sladkorna pesa, krompir in travniki so v lanskem letu zavzemali 35.370 ha površin.

Pod posameznimi kulturami so bile v letih 1975—1982 naslednje površine.

	— v ha			
	1975	1980	1982	Indeks 1982/1975
Pšenica	8.154	8.494	8.569	105
— družb. sek.	932	804	879	94
— zaseb. sek.	7.222	7.690	7.690	106
Koruza	6.881	8.993	9.255	134
— družb. sek.	697	1.288	1.155	166
— zaseb. sek.	6.184	7.705	8.100	131
Silaž. koruza	1.662	2.343	2.268	136
— družb. sek.	340	226	257	76
— zaseb. sek.	1.322	2.117	2.011	152
Sladkor. pesa	—	335	684	—
— družb. sek.	—	158	325	—
— zaseb. sek.	—	177	359	—
Krompir	2.438	2.029	1.933	79
— družb. sek.	—	—	—	—
— zaseb. sek.	2.438	2.029	1.933	79
Travniki	13.283	12.894	12.661	95
— družb. sek.	238	295	178	75
— zaseb. sek.	13.045	12.599	12.483	96
SKUPAJ	32.418	35.088	35.370	109
— družb. sek.	2.207	2.771	2.794	127
— zaseb. sek.	30.211	32.317	32.576	108

V obdobju od leta 1975 do 1982 so se najbolj povečale površine zasejane s koruzo in pšenico, v zadnjih dveh letih pa se povečujejo tudi površine s sladkorno peso.

Kmetijski proizvajalci so dobro opremljeni s kmetijskimi stroji. V letu 1982 je bilo v občini 6.296 traktorjev od tega kar 6222 pri zasebnih proizvajalcih. Število traktorjev je v združenem delu ostalo enako kot v letu 1975, in sicer 74, povečala pa se je njihova moč. Družbeni sektor razpolaga s traktorji z močjo nad 60 KW, zasebniki pa s traktorji v povprečju moči 26 KW. Glede na leto 1975 je bilo pri zasebnih kmetovalcih v lanskem letu trikrat več traktorjev. Njihovo število je v stalnem porastu. Podobno je pri kombajnih za žitarice. Število teh narašča pri zasebnikih in jih je v letu 1982 bilo 576 (1975 leta 189, 1980 leta 395). V družbenem sektorju je število kombajnov upadlo od 39 leta 1975 na 16 v lanskem letu, zaradi uvajanja sodobnejših strojev z večjo zmogljivostjo in delno tudi zaradi spremembe v strukturi proizvodnje.

Vsled zelo raznolike mehanizacije tako po vrstah kot po proizvajalcih je problem oskrbe rezervnih delov precejšen. Družbeni sektor razpolaga v glavnem s stroji domače proizvodnje kjer je nabava rezervnih delov lažja, medtem ko je bil nakup pri zasebnikih zelo neenoten in v veliki meri iz uvoza, kar otežuje zadostno in pravočasno oskrbo z rezervnimi deli.

Velik pomen za intenziviranje kmetijske proizvodnje ima tudi uporaba umetnih gnojil, zaščitnih sredstev in redna zamenjava semen.

Po posameznih letih je bila uporaba gnojiv v združenem delu okrog 1500 kg v zasebnem sektorju pa od 320—390 kg na ha površine. Poraba gnojil v združenem delu je 4 do 5 krat večja kot samostojnem delu. Slovensko povprečje je nekaj nad 200 kg po ha obdelovalne površine.

Podobno je pri porabi zaščitnih sredstev. Zamenjava semen je dobro razširjena, saj se vsako leto zamenja več kot 30 % semen važnejših kultur, pri koruzi celo več kot 80 %.

Proizvodnja posameznih kultur je po letih različna. Na obseg proizvedenih poljščin vpliva poleg uporabe kvalitetnih semen, gnojil in zaščitnih sredstev tudi vreme. Količina proizvodnje na ha se je v zadnjih letih precej izboljšala.

Pri pridelavi določenih poljščin so bili doseženi naslednji hektarski donosi:

	v dcl/ha			
	1975	1980	1981	1982
Pšenica				
— družbeni sek.	50,6	55,8	35	55
— zasebni sek.	27,0	30,9	20,2	32
Koruza				
— družbeni sek.	48	63,7	64,8	80
— zasebni sek.	30,5	39,2	43,6	48

Silažna koruza				
— družbeni sek.	398	543	332	390
— zasebni sek.	317	436	483	490
Sladkorna pesa				
— družbeni sek.	—	420	396	538
— zasebni sek.	—	393	426	395
Krompir				
— zasebni sek.	108	138	142	148

Pri vseh kulturah se je povečala količina pridelka na enoto površine. Najbolj se je povečala kvaliteta pridelave koruze v obeh sektorjih lastništva, hektarski donosi pa so se izboljšali tudi pri proizvodnji pšenice, sladkorne pese in krompirja.

Še vedno obstaja večja razlika med količinami proizvedenimi na ha pri zasebnikih in tistimi, ki jih pridelava kmetijsko gospodarstvo Rakičan. Vzrok temu je razdrobljenost parcel, manjša poraba umetnih gnojil, slabša obdelava pogosto tudi slaba kvaliteta semen.

Po podatkih statistike so bile v letih 1975—1982 odkupljene oz. prodane naslednje količine kmetijskih pridelkov:

	— v tonah			
	1975	1980	1981	1982
Pšenica in rž	5.386	5.252	3.096	11.466
— združeno delo	3.450	4.047	1.074	4.576
— zasebno delo	1.936	1.205	2.022	6.890
Krompir	1.595	4.764	6.621	7.252
— združeno delo	—	—	—	—
— zasebno delo	1.595	4.764	6.621	7.252
Sladkorna pesa	—	11.655	24.285	34.053
— združeno delo	—	8.035	13.189	16.993
— zasebno delo	—	3.620	11.096	17.060

Odkup poljščin narašča pri pšenici in žitaricah pa je bil v lanskem letu realiziran rekordni odkup. Odkup sladkorne pese tudi narašča, vendar še vedno niso zagotovljene zadostne količine.

V lanskem letu so kmetje začeli prodajati tudi koruzo. Odkupljeno je bilo okoli 1000 ton koruze.

2. Živalska proizvodnja in odkup

V občini je bil v letu 1981 stalež živine v družbenem sektorju 3.034 komadov goveda, 45.130 komadov prašičev in okoli 500.000 komadov perutnine. Pri zasebnikih je bilo 45.130 komadov goveda, 54.860 komadov prašičev in 145.200 komadov perutnine.

Odkup živine je v letu 1982 upadel. V tem letu je bilo v obeh sektorjih lastništva odkupljeno 5.546 ton govedi, v letu 1980 pa 7.360 ton govedi. Prirast govedi se je v tem obdobju sicer povečal, prodaja pa se je v občinskem merilu zmanjšala. Letno se mimo organizirane prodaje odkupi 1000 do 2000 ton goved, za lansko leto pa se ocenjuje, da je bila ta številka dvakrat večja.

Pri prašičih se je proizvodnja in prodaja v združenem delu povečala. Od prodaje 2.209 ton prašičev v letu 1980 se je prodaja v letu 1982 povečala na 6.793 ton ali za 3 krat. V zasebnem sektorju odkup kljub večjemu prirastku prašičev stagnira, ob tem pa je močna prodaja pitalnih prašičev izven občinskih meja.

Tržna proizvodnja perutnine pri kooperantih narašča in je v zadnjih 3 letih narasla od 2.179.000 komadov ali 4.063 ton na 2.631.000 komadov oz. 4.826 ton. Prodaja perutnine v družbenem sektorju znaša letno okoli 4.700 ton in je od leta 1980 v približno enakem obsegu.

Odkupljena količina mleka v letu 1982 stagnira. Največji odkup mleka na področju občine je bil v letu 1980, ko je bilo dokupljeno 27.798.000 l mleka, v letu 1982 pa samo 26.045.000 l. Vzrok znižanju odkupa mleka je v podražitvi krmil in v opuščanju reje krav. Vrednostno predstavlja odkup mleka pri zasebnih proizvajalcih 30 % od vseh prodanih kmetijskih proizvodov.

Odkup oz. prodaja živalske proizvodnje je v obravnavanem obdobju naslednja:

	1975	1980	1981	1982
Goveda v t	6.477	7.360	6.790	6.086
— združeno delo	1.982	1.359	1.082	1.266
— zasebno delo	4.495	6.001	5.708	4.820
Prašiči v t	3.542	5.070	5.952	9.430
— združeno delo	1.925	2.209	3.012	6.793
— zasebno delo	1.617	2.861	2.940	2.637

Perutnina v t	3.942	4.802	4.692	4.790
— združeno delo	3.942	4.802	4.692	4.790
Mleko v 000 l	16.286	27.789	26.795	26.045
— združeno delo	425	444	403	401
— zasebno delo	15.861	27.345	26.392	25.644
Jajca v 000 kom	1.481	514	586	614
— združeno delo	—	287	336	265
— zasebno delo	1.481	227	250	349

Močno je porasla prodaja prašičev v združenem delu zaradi povečanja kapacitet v KG Rakičan.

3. Ostale panoge kmetijstva

V zadnjem času se vse večja pomembnost daje tudi ostalim panogam kmetijstva. KG Rakičan in KZ Panonka imata urejene sadovnjake v katerih pridelujeta jabolka, hruške, slive, breskve in višnje. Precej sredstev namenljajo tudi obnovi vinogradov.

Močno se je razširilo intenzivno pridelovanje vrtnin, semen, okrasnega grmičevja in čebulic pa tudi sadnih dreves.

4. Izvoz

Kmetijstvo se s tržnimi viški uspešno vključuje v izvozna prizadevanja. Na zunanjih tržiščih se s proizvodi pojavljajo KG Rakičan, Živinorejsko veterinarski zavod in KZ Panonka.

KG Rakičan izvaža posredno preko Mesne industrije predvsem meso mlado pitane govedi in prašičev ter konzerve. Pred leti je organizacija izvažala tudi jabolka.

KZ Panonka ima v TOZD Semena organizirane kooperacijsko proizvodnjo s partnerjem na Nizozemskem preko katerega izmenjuje sadne sadike, semena in okrasne rastline. Panonka v zadnjih letih povečuje izvoz proizvodov svojih kooperantov in drugih kmetovalcev. Tako izvaža krompir, hren, kumarice, jabolka in slive, ribez in višnje iz lastnih nasadov, belo repo ter pesne rezance.

V letih 1981 in 1982 so posredno preko Mesne industrije izvažali tudi govejo živino in sveže meso iz kmečke proizvodnje. V lanskem letu je znašal izvoz Panonke 15.859 tisoč din in se je glede na leto 1980 povečal za štiri krat.

Individualni kmetijski proizvajalci in njihovi družinski člani se v izvoz vključujejo tudi z zbiranjem gozdnih sadežev in polžev, ki se preko ABC Pomurke DO Zunanja trgovina in drugih OZD prodaja na tuje.

Večji del izvoza kmetijskih proizvodov gre v Italijo, pomembnejši pa je tudi izvoz v Avstrijo.

VII. POSPEŠEVANJE KMETIJSKE PROIZVODNJE

Koncept pospeševalne službe v SR Sloveniji je bil postavljen leta 1968. Služba je organizirana na treh ravneh:

- v kmetijskih organizacijah
- v območnih zavodih
- v republiških institucijah (zadružna zveza), kmetijski inštitut, fakulteta in višja šola).

Kmetijsko gospodarstvo Rakičan ima na ravni delovne organizacije organizirano tako delitev dela, ki zagotavlja uvajanje sodobne tehnologije v neposredno proizvodnjo na ekonomskih enotah oziroma v temeljnih organizacijah. Ta služba povezuje organizacijo tudi z institucijami v Sloveniji in drugih republikah in pri določenih nalogah tudi z živinorejsko-veterinarskim zavodom v M. Soboti. Na področju pospeševanja lastne proizvodnje tesno sodeluje s Srednjo kmetijsko šolo v Rakičanu, predvsem pri preiskovanju pogojev za introdukcijo visokorodnih sort določenih poljščin.

Pospeševalna služba v Kmetijski zadrugi je organizirana na ravni temeljnih organizacij. Ta je povezana z živinorejsko-veterinarskim zavodom in republiškim centrom pri Zadružni zvezi Slovenije. Osnovni problem službe je do nedavnega bil v njeni skromni zasedenosti. Šele v letu 1982 je z udeležbo republiških in občinskih intervencijskih sredstev to službo uspelo kadrovsko okrepiti. Kmetijska zadruga zaposluje sedaj naslednje število pospeševalcev.

	dipl. ing.	inženir	kmet. teh.	skupaj
Skupne službe	5	4	—	9
TZO Beltinci	—	3	—	3
TZO Cankova	—	2	1	3
TZO Gornji Petrovci	—	2	—	2
TZO Martjanci	1	—	—	1
TZO M. Soboti	1	5	1	7
TZO Prosenjakovci	—	—	1	1
Skupaj	7	16	3	26

Kmetijska pospeševalna služba v zadrugi dela pretežno na področju usmerjanja kmetij in organizaciji tržne proizvodnje. Težišče dela je na uvajanju biooških in tehničnih inovacij, širjenju in pravilni rabi gnojil, semena in zaščitnih sredstev. Sem sodi tudi uvajanje novih načinov prehrane v živinoreji, uvajanje novih gradenj, organizira pa tudi melioracije in komasacije. Uspeh pospeševalne službe se v prejšnjih letih kaže predvsem na področju uvajanja novih vrst pšenice in koruze, na uvajanju proizvodnje sladkorne pese, ustanavljanju strojnih skupnosti, uvajanju siliranja krme in na načrtnem usmerjanju investicij na kmetijah. Služba sodeluje tudi v raznih oblikah izobraževanja v okviru predavanj, demonstracij, organiziranju razstav, tečajev in ekskurzij.

V živinorejsko-veterinarskem zavodu delujejo strokovnjaki specialisti predvsem za področje živinoreje (govedo, prašiči), poljedelstva, kmetijske gradnje, sadjarstva, krmljenja živali in za kmetijsko gospodinjstvo. Zavod skrbi za reprodukcijo plemenjakov in semena za osemenjevanje, opravlja osemenjevanje na območju občine in organizira sejme (avkcije) plemenskih telic in krav. Zavod zaposluje 3 magistre, 9 diplomiranih inženirjev, 8 inženirjev in 19 kmetijskih tehnikov.

Financiranje pospeševalne službe je bilo do leta 1980 neurejeno. Šele leta 1982 se je s formiranjem republiških in občinskih intervencijskih sredstev izboljšalo.

Prihodki intervencijskih sredstev, ki se v občini zbirajo pri skupnosti za pospeševanje kmetijstva znašajo:

	Real. 1982	— v din Plan 1983
Saldo iz prej. leta	220.142	1.883.490
Proračun občine	1.800.000	—
Sredstva po sporazumu	1.450.928	1.428.000
Davek na OD	14.276.893	22.300.000
	17.747.663	25.611.490

Pretežen del sredstev je bil v letu 1982 porabljen za udeležbo pri uveljavljanju sredstev republiškega intervencijskega sklada. Po posameznih področjih je bila poraba sredstev za posamezne namerne naslednja:

V živinoreji:	
— premiranje 312 krav za povečanje črede	1.560.000.—
— premiranje 1818 plemenskih telic	4.545.000.—
— premiranje 1600 telet za pitanje (občiske potrebe)	1.794.944.—
— premiranje mleka	320.950.—
Rastlinska proizvodnja:	
— regres semenske pšenice	1.241.679
— regres semenske koruze	1.766.000
Kmetijska pospeševalna služba:	600.000
Za lastne programe pospeševanja pa so bila porabljena naslednja sredstva:	
— uvajanje raznih oblik siliranja	140.000
— usmerjanje reje in pitanje govedi za izvoz	150.000
— uvajanje pašno-košnega sistema v reji krav	250.000
— higiensko pridobivanje mleka	84.600
— sofinanciranje stroškov analize krme	400.000
— vzdrževanje žrebeca	80.000
— pospeševanje prašičereje	350.000
— pospeševanje poljedelstva	700.000
— pospeševanje sadjarstva	500.000
— zatiranje mastitisa in drugih kužnih bolezni	600.000
— izobraževanje kmečkih proizvajalcev	100.000

Četudi je učinek intervencijskih sredstev po nepolnem letu uveljavljanja težko oceniti je očitno, da so ob sodelovanju teh sredstev bili doseženi predvsem naslednji rezultati:

— kljub prisotni tendenci, se število osnovne črede ni zmanjšalo.

Število osemenitev se je 1982. leta povečalo,

— proti koncu leta se je povečal odkup mleka, ta tendenca se nadaljuje v letu 1983,

— navzlic težavam je bila oskrba z mesom v soboški občini relativno dobra,

— jeseni je bilo zamenjano okrog 500.000 kg semenske pšenice najboljšega sortnega izbora,

— pridelek koruze je bil 1982. leta rekorden tudi zaradi uporabe kakovostnega semena,

— siliranje krme je doseglo visoko stopnjo razširjenosti,

— KZ je zagotovila 2000 pitancev za izvoz z ustrežno kvaliteto,

— na 13 kmetijah je bil vpeljan pašno-košni sistem reje

— 1982 leta je bilo izdelanih načrtov za 43 govejih hlevov za 853 stojišč,

— 1982 je bilo izdelanih 19 načrtov za prašičje hleve za 474 stojišč,

— uspešno je bilo uvedeno pridelovanje soje na 7,70 ha,

— ustanovljene so bile 4 sadjarske skupnosti in izdelani načrti za obnovo 22 ha sadovnjakov,

— doseženi so prvi uspehi v zatiranju mastitisa (kužnega obolenja vimeña), ki se širi in bi lahko resno ogrozil proizvodnjo mleka,

— na plemenskem sejmu je bilo s področja občine prodanih preko 800 plemenskih telic in krav,

— opravljenih je bilo 35 predavanj in dva gospodinjstvo-zdravstvena tečaja.

Program investicij v proizvodnji hrane za leto 1983 je osnovan na kontinuiteti dela in izvajanju dolgoročnih usmeritev, predvsem na področju rastlinske proizvodnje in živinoreje. Program predvideva predvsem:

— nadaljevanje prizadevanj za čim večjo proizvodnjo koruze zaradi usmeritve na samooskrbo in možnosti povečanja proizvodnje mesa,

— povečanje števila krav za 500 glav,

— premiranje pitanja 520 ton govejega mesa za potrebe v občini Murska Sobota,

— povečanje števila pospeševalcev v zadrugi za nadaljnje štiri in sofinanciranje stroškov pospeševalne službe v tej organizaciji in ŽVZ,

— nadaljevanje razvoja programov na področju prehrane živali, zdravstvenega varstva živali, selekcije, travništva in poskušništva za uvajanje novih sort poljščin,

— premiranje 26 milijonov litrov mleka z združevanjem sredstev na ravni republike.

Ob sodelovanju sredstev republiškega sklada in zainteresiranih OZD bo posebna pozornost posvečena nadaljnjemu količinskemu in kakovostnemu širjenju sladkorne pese, soje, krompirja in krušnih žit. Uporaba intervencijskih sredstev mora biti usmerjena na doseganje konkretnih učinkov, poraba pa, z vzpostavitvijo drugačne samoupravne organiziranosti skupnosti, čim bolj kontrolirana in družbeno usmerjena.

VIII. INVESTICIJE V KMETIJSTVO

S srednjeročnim planom za obdobje 1981—1985 so bile v občini Murska Sobota na področju kmetijstva predvidene naslednje investicije:

— V KZ Panonka vlaganja v zasebno kmetijsko proizvodnjo predvsem v izgradnjo hlevov in nabavo strojne opreme v okviru strojnih skupnosti, v izgradnjo sušilnic, skladiščnih prostorov ter v obnovo vinogradov in sadovnjakov;

— V KG Rakičan izgradnja in rekonstrukcija objektov za pitano govedo in krave molznice; vlaganja v odkup zemlje in melioracije, obnovo vinogradov in sadovnjakov ter mehanizacije;

— DO Agromerkur rekonstrukcijo obrata za brojlarsko proizvodnjo;

— melioracije zemljišč na površini 3.022 ha od tega 1.707 v družbenem in 1.315 v zasebnem sektorju;

— agromelioracije zemljišč na površini 950 ha;

— komasacije zemljišč na površini 2650 ha;

— ter odkup zemlje za družbeno obdelavo na površini 2.650 ha;

V prvih dveh letih srednjeročnega obdobja so bile v občini realizirane sledeče investicije:

— KZ Panonka je investirala v prostore in sušilnico za dodelavo semen na Hodošu, zgradila skladišče krompirja v Lipovcih, uredila deponije in mesta za prevzem sladkorne pese ter sodelovala pri melioracijah.

— KG Rakičan je rekonstruiral farmo prašičev Jezera in Nemščak, obnovil vinograde in sadovnjake ter vršil nakup zemlje.

— Zivinorejsko veterinarski zavod Murska Sobota je dogradil selekcijski center.

V prvih dveh letih srednjeročnega obdobja je bilo v kmetijske investicije vloženo 409.841.000 din ali okoli 14 % vseh sredstev izplačanih za investicije v občini M. Sobota.

Po podatkih Službe družbenega knjigovodstva so organizacije združenega dela imele v posameznem obdobju prijavljene naslednje število investicij:

Stanje	Gospodarstvo		št. objektov
	Predračunska vrednost v 000 din	št. objektov	
30. 9. 1980	1.335.678	3	
31. 3. 1981	1.621.288	7	
30. 9. 1981	1.364.832	8	
31. 3. 1982	1.311.045	14	
30. 9. 1982	1.621.533	9	

Število investicij in njihova predračunska vrednost je do prvega trimesečja 1982 v porastu v drugi polovici lanskega leta pa je nekoliko upadlo zaradi dokončanja nekaterih investicij.

	v din		
	1980	1981	1982
Sobota TOZD Vrtnarstvo	1.002.259	3.209.832	1.634.370
DO KG Rakičan DSSS	52.345	667.918	630.675
DO KG Rakičan TOZD Poljedelstvo in goved. Beltinci	36.495.027	43.109.425	74.378.038
DO KG R. TOZD Prašiče-reja Rakičan	182.583.569	112.556.389	79.461.418
DO Agromerkur DSSS	98.452	25.031	17.388
DO Agrom. TOK Perut.	69.160	2.910.643	433.237
DO Agrom. TOZD Proiz. per. mesa	26.582.933	5.360.217	20.587.914

Kmetijstvo	Delež vrednosti investicij v kmet. v gospod. inv. v %
	28,4
	32,9
	39,8
	42,6
	33,4

Posamezne organizacije s področja kmetijstva so v letih 1980—1982, po podatkih iz zaključnih računov za investicije v osnovna sredstva izplačale naslednji obseg sredstev:

	— din		
KZ Panonka DSSS	865.578	187.290	518.513
KZ Pan. TOZD Semena	6.903.297	17.172.043	5.137.815
KZ Pan. TZO M. Sobota	172.680	4.534.727	16.692.602
KZ Pan. TZO Beltinci	1.704.371	31.345.961	5.670.065
KZ Pan. TZO Cankova	2.999.713	577.701	5.591.452
KZ Pan. TZO G. Petrovci	1.554	—	177.042
KZ Pan. TZO Prosenjakovci	205.600	—	53.929
KZ Pan. TZO Martjanci	1.402.096	839.032	6.589.989
Veterinarska postaja	933.392	221.719	83.592
DO Živ. vet. zavod	2.683.354	20.503.826	8.912.813
SKUPAJ — kmetijstvo	264.755.380	243.221.754	226.570.852

V primerjavi z izplačili za investicije v osnovna sredstva v gospodarstvu občine predstavljajo investicije v kmetijstvo okoli 30 % vrednosti. Največji delež med OZD odpade na KG Rakičan, ki je v preteklih letih precej vlagal v razvoj živinoreje.

Pomembno vlogo pri investicijah zasebnega sektorja ima Hranilno kreditna služba Panonka, katere osnovna naloga je zbiranje prostih sredstev in dajanje posojil za povečano pridelavo hrane.

Glede na namene investicije je Hranilno kreditna služba v letih 1980—1983 namenila individualnim kmetijskim proizvajalcem kredite v naslednji višini:

— v 000 din

namen/leto	1980	1981	1982	1983
zemlja	1.000	1.000	—	—
melioracije	—	42.180	30.000	149.988
jagodičevje	—	—	6.500	—
jablane	—	—	—	—
goveji objekti	34.378	12.370	25.490	41.750
plemenska živina	390	495	320	—
prašič. objekti	13.258	5.270	7.360	13.880
plemenske svinje	5.400	380	250	5.750
perutnina	3.000	—	—	—
skupna nabav. meh.	10.000	10.223	13.570	39.786
individ. mehan.	28.000	28.405	31.176	84.340
skupaj:	95.426	100.323	114.666	335.494

Največji del sredstev je bil namenjen kreditiranju gradnje objektov za živinorejo ter v zadnjih treh letih za izvedbo melioracij, vseskozi pa Panonka preko svojih služb pomaga kmetovalcem pri nabavi kmetijske mehanizacije.

IX. IZOBRAŽEVANJE

Na področju občine se izobražujejo učenci za kmetijske proizvajalce na Srednji kmetijski šoli v Rakičanu. Šola je bila ustanovljena 1983. leta, kot štiriletna tehniška kmetijska šola pa deluje od leta 1959.

Vpisi dijakov v kmetijsko šolo po posameznih letih so bili različni. Tako je v šolskem letu 1978/79 bilo vpisanih na tehniško-kmetijsko šolo 205 dijakov, na dvoletno poklicno šolo za kmetovalce in kmetovalke-gospodinje pa 69 dijakov, medtem ko je bilo v letu 1979/80 vpisanih na tehniško šolo za 1 % manj oz. 203 dijakov in na poklicno šolo za 40 % manj ali 41 dijakov. Leta 1980/81 je bil vpis na tehniško šolo višji za 3 % oz. 210 dijakov, na poklicno šolo pa še nižji za 10 % ali dijakov v primerjavi z predhodnim šolskim letom. Šolsko leto 1981/82 je bilo prelomno leto in sicer je bilo usmerjeno izobraževanje z dvema vzgojno izobraževalnima programoma (VIP) kmetijec in kmetovalec. VIP kmetijec ima smer kmetijec s 3-letnim šolanjem in smer kmetijski tehnik z 4-letnim šolanjem. VIP kmetovalec vsebuje skrajšani program, 2 letno šolanje. V tem šolskem letu je bilo vpisanih na smer kmetijski tehnik 166 dijakov in 49 na smer kmetijec. V srednjo kmetijsko šolo je bilo v šolskem letu 1982/83 231 dijakov, oz. 7 % več kot v letu prej. Po uvedbi usmerjenega izobraževanja se ob vpisih v posameznih letih ugotavlja, da se učenci vpisujejo v glavnem v smeri kmetijski tehnik (4 leta) in smer kmetovalec (2 leti). Okoli 50 % vpisanih dijakov na kmetijski šoli je iz občine Murska Sobota.

Do leta 1982 je uspešno končalo tehniško kmetijsko šolo 791 dijakov in poklicno šolo za kmetovalce in kmetovalke 865 dijakov.

V okviru Srednje kmetijske šole so poleg rednega izobraževanja za poklic kmetijskega tehnika in kmetovalca oz. kmetovalke-gospodinje organizirani razni tečaji in seminarji za dopolnilno izobraževanje strokovnjakov, ki že delajo v proizvodnji. V preteklih letih so bili predvsem v zimskem času ter v času konzerviranja sadja in vrtnin uspešno izpeljani seminarji za kmečke gospodinje.

Srednja kmetijska šola je edina v SR Sloveniji, ki organizira tečaje za kombajniste v sodelovanju s tovarno ZMAJ. Šola razpolaga z 10 ha njivskih površin, na katerih so postavljeni okološki sortni in gnojilni poskusi s poljščinami, ki se pridelujejo pri nas. Šola sodeluje s kmetijskim inštitutom Slovenije, Agroživilsko fakulteto v Ljubljani, Zagrebu ter selekcijskimi zavodi v Jugoslaviji. V poljedelski proizvodnji je šola poskusni center za vse severovzhodno Slovenijo. Uspešno sodeluje tudi s kmetijskim

gospodarstvom Rakičan kjer v njihovih proizvodnih objektih op-ravljajo dijaki obvezno živinorejsko prakso. Tesno sodelujejo tudi s strokovnjaki in pospeševalci KZ Panonke in Živinorejsko veterinarskega zavoda v Murski Soboti.

V letih 1974—1977 je deloval ob šoli dislociran oddelek Višje agronomske šole iz Maribora, kjer je študiralo ob delu 34 slušateljev.

Leta 1980 je Bioteniška fakulteta omogočila kmetijskim inženirjem študij ob delu za II. stopnjo. Vpisanih je bilo 20 študentov.

Po predvidevanjih bo do leta 1985 na Srednji kmetijski šoli v Rakičanu končalo šolanje okrog 120 kmetijskih tehnikov, 100 kmetijcev in okoli 60 kmetovalcev.

X. UGOTOVITVE

1. V dveh letih izvajanja družbenega plana so zaostrene gospodarske razmere zlasti tržne razmere, v marsičem vplivale tudi na izvajanje smernic kmetijskega razvoja. Zaradi svojega strateškega pomena in zmanjšanih možnosti za uvoz hrane, je kmetijstvo postala prednostna panoga v razvoju in nosi pomemben delež v prizadevanjih za gospodarsko stabilizacijo. Sprejeti so bili ukrepi za zagotavljanje družbenih in bančnih sredstev, ki naj pospešijo naložbe v zemljiške operacije, kmetijske gradnje in opremo, ter za intervencije v neposredni proizvodnji. Cene kmetijskih pridelkov so v tem času rasle hitreje od drugih proizvodov, kar je povečalo dohodek in izboljšalo reproduktivno sposobnost kmetijstva. Spričo manjših zaposlitvenih možnosti in izboljšane položaja panoge, raste interes za delo, za izobraževanje in za obnovo kmečkih gospodarstev.

Z družbenimi ukrepi in združevanjem deviz za uvoz kritičnih reprodukcijskih materialov in za povečanje domačih zmogljivosti za proizvodnjo mineralnih gnojil se uravnavajo najbolj pereča vprašanja oskrbe. Toda razvoj kmetijstva je bil zadnji dve leti tudi pod vplivom negativnih pojavov in tendenc. To so predvsem cenovna neskladja med posameznimi pridelki in med pridelki, reprodukcijskimi sredstvi in cenami mehanizacije. Precejšnje oviro pri razvoju panoge predstavljajo neurejene tržne razmere, predvsem na tržišču pitancev goved, telet in prašičev. Poslabšala se je disciplina in red v reprodukcijski povezanosti, čuti pa se tudi pomanjkanje obratnih sredstev, rezervnih delov in krmnih komponent iz uvoza. Splošne gospodarske razmere in proizvodno dohodkovna soodvisnost so ugodno vplivali na vse večjo izvozno orientiranost panoge. Povečano povpraševanje po kmetijskih pridelkih je povečalo zanimanje tudi za poslovno in proizvodno sodelovanje v širšem prostoru, kar ugodno vpliva tudi na skladnejši regionalni razvoj oz. gospodarski položaj občine.

Na gospodarski položaj panoge sta v dveh letih vplivali tudi dve različni letini, od katerih je bila prva podpovprečna, druga pa zelo dobra. Izboljšanje proizvodnih rezultatov je tudi posledica družbenih posegov v razvoj kmetijstva, predvsem z združevanjem sredstev za melioracije, odpravo posledic elementarnih nesreč in sredstev za intervencije ter večjega interesa porabnikov hrane za hitrejši razvoj te dejavnosti.

2. Delež kmetijskega prebivalstva se je zmanjšal od 57 na 35 odstotkov, aktivnega pa na 16.506, kar je manj kot je število vseh zaposlenih v občini. Neugodna je starostna struktura kmečkega prebivalstva, saj je več kot 80 % prebivalcev starih nad 50 let. Število kmečkih gospodarstev je upadlo le za 7 %, število kmečkega prebivalstva pa za 32 %. Agrarna struktura se spreminja v korist mešanih kmetij. Zato še vedno prevladuje mala posest z neugodno parcelno strukturo. Taka struktura ne zagotavlja hitrejšega razvoja.

3. Organiziranost kmetijstva sloni na veliki stopnji integriranosti in ne kaže tendenc po spremembah. Poslovna povezanost in dohodkovna soodvisnost ni na ravni organizacijske povezanosti, a se spričo zaostrenih okoliščin gospodarjenja izboljšuje. Povečuje se soodvisnost družbene, družbeno-organizirane proizvodnje in predelave ter povečuje sodelovanje na področju delitve dela, vlaganj, usmeritev, pospeševanja in raziskovalnega dela. Razmere na tržišču klavnih goved in prašičev ustvarjajo znotraj organizacije probleme okrog dohodkovne soodvisnosti, v kateri posledice prevzame predvsem klavniška industrija.

Kmetijsko združništvo se je v referendumom o prevzemu rizične soodvisnosti in izvolitvijo članov v samoupravne organe

uskladilo z določili zakona o združevanju kmetov, vendar v njegovem vsebinskem pogledu napredek ni dovolj izrazit. Na tako stanje vplivajo neurejene tržne razmere, ki izhajajo iz večjega povpraševanja od ponudbe, kar rahlja soodvisnost predvsem pri proizvodni šibkejših članov in nenazadnje tudi nespoštovanje dogovorov med zadrugami znotraj sestavljene organizacije. Temeljne zadružne organizacije so v obdobju štiriletnega delovanja učvrstile svoj samoupravni in ekonomski položaj in z temeljnima organizacijama delavcev, skupnimi službami ter hranilno-kreditno službo tvorijo čvrsto zadružno tvorbo. Nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov, predvsem večji vpliv združenih kmetov na upravljanje ne izključuje tudi nadaljnje organizacijske spremembe v zadrugi.

4. Ekonomski položaj kmetijstva se je v zadnjih dveh letih izboljšal zaradi večje in produktivnejše proizvodnje in zaradi položaja, ki ga dobiva panoga v stabilizaciji gospodarstva. Delež družbene proizvodnje (40 %) v skupni kmetijski proizvodnji, glede na delež v skupni obdelovalni površini (7,9), kaže na njegovo visoko produktivnost. Njej sledi produktivnost usmerjenih kmetij, ki pa ne morejo izrabiti vseh možnosti zaradi pomanjkanja oz. počasnega združevanja zemlje vseh oblik. Povečevanje deleža družbenega proizvoda iz kmetijstva v strukturi družbenega proizvoda občine kaže na izpolnjevanje smernic srednjeročnega razvoja, naraščanje čistega dohodka (dvakrat večji od gospodarstva) pa na izboljšanje reproduktivne sposobnosti. Neugodna agrarna in starostna struktura v večjem delu zasebne proizvodnje je osnovni razlog za skromnejši delež v skupni proizvodnji in skromnem družbenem proizvodu na kmečkem prebivalstvu, ki je za polovico manjši od povprečnega slovenskega. Razloge je iskati tudi v prepočasnem in neučinkovitem reševanju socialnega položaja ostarelih kmetov (preživninsko varstvo, pokojnine).

Akumulativnost kmetijskih organizacij se izboljšuje in je v družbenem sektorju. V kmetijski zadrugi, kjer je vpliv tržnih odnosov, zamrznitev marž ter naraščajočih stroškov administracije in pospeševalne službe velik, je akumulativnost slaba.

5. Setvena struktura poljščin je doživela precejšnjo spremembo in je podrejena trem osnovnim ciljem, ki so predvideni z družbenim planom: povečanje živinoreje na lastni krmi, povečanje pridelovanja krušnih žit in proizvodnja sladkorne pese.

Stekla je obnova sadovnjakov in sadnih sadik v družbeno organizirani proizvodnji.

Hektarski pridelki poljščin so zadovoljivi le v družbeni proizvodnji in na usmerjenih kmetijah, oz. v družbeno organizirani proizvodnji. Na tem področju so prisotne največje možnosti za razvoj tako tržne proizvodnje poljščin, kakor živinorejske proizvodnje. Odras majhne proizvodnje je tudi majhna poraba mineralnih gnojil. Značilnost zasebne proizvodnje je veliko število traktorjev glede na obseg obdelovalne zemlje in velika raznost mehanizacije po izvoru, kar povzroča težave pri oskrbi z nadomestnimi deli in vzdrževanju.

Odkup poljščin se povečuje predvsem na račun večje proizvodnje pšenice in pese ter večjem pokritju krmnih potreb živine z doma pridelano koruzo in silažo. Občuten je zaostanek v pridelavi travinj in strniščnih rastlin. Vzpostavljen je bil obrambni sistem pred točo. Skupno zavarovanje poljščin je v porastu.

6. Živinoreja ostaja naipomembnejši vir dohodka. Reja krav

stagnira tako, da del kmetij (ostarele) število zmanjšuje, del (usmerjene) pa povečuje. Reja prašičev v družbeni in družbeno organizirani reji se veča, v prosti reji pa upada predvsem njen tržni značaj. Tržna proizvodnja mleka niha v odvisnosti od odkupne cene, kar je razlog v močno razdrobljeni proizvodnji. Povečuje se interes za tržno proizvodnjo mleka v usmerjenih kmetijah. Reja plemenske živine se povečuje in pridobiva na pomenu v celotnem rejskem prostoru svetlolisastega goveda.

Reja perutnine v organizirani proizvodnji se giblje v okviru planskih predvidevanj. Odkup klavnih goved in prašičev ni povsem odraz proizvodnje, temveč predvsem neurejenih tržnih razmer v državi in nespoštovanja dogovorov nekaterih kmetijskih organizacij znotraj sestavljene organizacije.

7. Izvoz kmetijskih pridelkov zavzema v proizvodih živilske industrije čedalje večji obseg in tako zapolnjuje potrebe po reptomaterialu iz uvoza, predvsem krmnih komponent. V izvoz se polagoma vključuje tudi sadjarstvo in okrasno rastlinje.

8. Pospeševanje proizvodnje in pospeševalna služba imata v razvoju kmetijstva pomembno vlogo. Z zagotovitvijo sredstev za intervencije na republiški in občinski ravni ter vzajemnim programom pospeševanja, so doseženi določeni uspehi na širšem področju (rastlinska proizvodnja, živinoreja, sadjarstvo, proizvodnja krme in krmiljenje živali, naložbe, gospodinjstvo.) Število pospeševalcev v zadrugi se je povečalo. Družbena proizvodnja z uporabo sodobnih znanstvenih dosežkov dosega rezultate, ki se uvrščajo v vrh jugoslovanske proizvodnje (poljščine, prašičereja, pitanje goved). Opravljena je samoupravna preobrazba skupnosti za pospeševanje, ki z vključitvijo predstavnikov porabe, pridobiva na širini vplivov in kontrole nad porabo družbenih sredstev. V letu 1983 je opazna usmeritev intervencijskih sredstev v večanju proizvodnje in odmik od namer, da se z njimi usklajujejo proizvodne in tržne cene in s tem pospešuje poraba. Izobrazbena struktura pospeševalcev je ugodna, nove zaposlitve pa ustrezajo zahtevam približevanja službe neposrednim proizvajalcem. Pospeševalna služba je preobremenjena z administrativno-tehničnimi zahtevami sistema družbenih intervencij in izpolnjevanja planskih nalog. Raziskovalni projekti še nimajo zadostne osnove v potrebah neposredne proizvodnje.

9. Naložbe v kmetijstvo zaostajajo za načrtovano vrednostno in njihov delež v skupnih naložbah ni sorazmeren družbenemu pomenu panoge in mestu v skupni proizvodnji, (14 % vseh naložb ali 30 % v gospodarstvu). Hranilno kreditna služba je imela pomembno mesto v naložbah usmerjenih kmetij in pri nakupu mehanizacije, potencial Pomurske temeljne banke pa je za potrebe preskromen. Prisotne so težave v združevanju sredstev za kmetijstvo v okviru združene banke. Povečuje se delež naložb v osnovno proizvodnjo, to je v melioracije in komasacije. Ta strukturalni premik je usklajen s cilji srednjeročnih usmeritev.

10. Pomembno mesto v razvoju ima Srednja kmetijska šola in sistem izobraževanja. Tendence v razvoju kmetijstva kažejo na povečan interes po izobraževanju za stopnjo tehnika in krajše programe. Znanje pridobiva na veljavi v čedalje večjem krogu proizvajalcev predvsem družbene in družbenoorganizirane proizvodnje. Šola v Rakičanu izpolnjuje pomembno nalogo tudi pri uvajanju novih, visokorodnih sort poljščin in izobraževanju kombajnistov ter organiziranju študija ob delu.

Stališča, priporočila in usmeritve ter sklepi o investicijskih vlaganjih v občini Murska Sobota

Zbori občinske skupščine so na seji dne 4/11-1982 obravnavali informacijo o izvajanju načrtovanih investicij v letu 1982 (Delegatski vestnik št. 10/21. 10. 1982). Izvršni svet SO Murska Sobota je ob analizi gospodarskih gibanj in uresničevanju družbenega plana občine Murska Sobota za obdobje 1981—1985 v letu 1982 ponovno razpravljal o investicijah in pri tem

UGOTOVIL:

Za investicije v osnovna sredstva so organizacije združenega dela in skupnosti iz občine Murska Sobota v letu 1982 izplačale skupno 1.696 milijonov dinarjev ali za 30 % več sredstev kot leto poprej, od tega za naložbe v gospodarstvo 1.045 milijonov dinarjev (povečanje za 62 %), za gospodarsko infrastrukturo 450 milijonov dinarjev (rast 12 %) ter za naložbe v družbene dejavnosti 201 milijonov dinarjev (za 22 % manj kot leta 1981)

V strukturi gospodarskih naložb odpade 35 % na industrijo, 17 % na kmetijstvo, 17 % gostinstvo in turizem, 14 % promet in zveze, 11 % gradbeništvo ter 6 % na ostale dejavnosti. Na povečanje investicij v industriji so v veliki meri vplivale naložbe v Tovarni oblačil in perila Mura ter Pomurskem tisku. Precejšen obseg sredstev je bil v lanskem letu namenjen nadaljnjemu razvoju kmetijske dejavnosti ter gostinstva in turizma.

V občini je nekaj OZD, ki že več let ne vlagajo sredstev v posodobitev in razširitev proizvodne dejavnosti.

V letu 1982 so organizacije združenega dela prijavile pri Službi družbenega knjigovodstva nove investicije v skupni predračunski vrednosti 518.367 tisoč dinarjev. Med novimi investicijami jih je 6 usmerjenih v kmetijstvo in 5 v izvoz na konvertibilno področje.

Celotna vložena sredstva za investicije so bila v lanskem letu financirana 58 % iz lastnih sredstev, 39 % iz sredstev kreditov in 3 % iz

ostalih virov. Iz strukture virov financiranja lahko ugotovimo, da se povezuje delež lastnih sredstev organizacij in znižuje delež bančnih sredstev, kar je v skladu s sprejeto politiko investiranja.

Zaostrene gospodarske razmere in zoženje materialnih možnosti ne omogočajo realizacije vseh načrtovanih naložb. Močno so zlasti ovrnjene investicije na področju izgradnje gospodarske infrastrukture in objektov družbenega standarda.

Sedanja investicijska vlaganja ne prispevajo k večjemu vključevanju iskalcev zaposlitve v proizvodnjo. Se vedno ni ustreznih programov, preko katerih bi se hitreje reševalo vprašanje zaposlovanja, zlasti mladih, kvalificiranih delavcev.

Politika skladnejšega regionalnega razvoja SR Slovenije na področju združevanja dela in sredstev z OZD iz razvitejših območij v gospodarstvu občine ne daje ustreznih rezultatov.

Na podlagi Informacije o izvajanju načrtovanih investicij v letu 1982. Analize gospodarskih gibanj in uresničevanju družbenega plana občine v letu 1982 ter ugotovitev javne razprave daje Izvršni svet naslednja priporočila, usmeritve in sklepe:

I. Organizacije združenega dela si morajo prizadevati, da bodo načrtovane investicije uresničevale v skladu s sprejetim srednjeročnim planom občine Murska Sobota za obdobje 1981—1985. Investicije je potrebno izvajati v okviru dogovorjenih sredstev in rokov.

Poročilo o uporabi sredstev za financiranje razvojnih programov manj razvitih krajevnih skupnosti v letu 1982 in predlog razdelitve sredstev v letu 1983

I. Podpisniki dogovora o temeljih družbenega plana občine Murska Sobota za obdobje 1981—1985 so se dogovorili, da bodo združevali 0,40 % dohodka za izvajanje dodatnih programov in za skladnejši razvoj krajevnih skupnosti.

Po tem dogovoru prejema 60 % teh sredstev krajevne skupnosti, v katerih delavci stalno prebivajo, neposredno na svoje žiro račune; 40 % teh sredstev pa se zbira na posebnem računu in so namenjena za skladnejši razvoj manj razvitih krajevnih skupnosti.

1. Prihodki po družbenem dogovoru o temeljih plana za leto 1982

V letu 1982 so podpisniki na osnovi ugotovljenega dohodka za leto 1981 nakazal za skladnejši razvoj manj razvitih krajevnih skupnosti, po odbitku stroškov SDK, skupno 5.314.387,90 din.

Prihodki, ki po družbenem dogovoru pripadajo neposredno krajevnim skupnostim znašajo 7.545.622,50 din ob predpostavki, če so bila nakazila opravljena v dogovorjenem delitvenem razmerju.

Dinamika priliva sredstev je bila različna; le nekaj organizacij je poravnalo obveznosti takoj po potrditvi zaključnega računa, večina podpisnikov pa je obveznosti poravnala šele v mesecu decembru, nekaj podpisnikov obveznosti za leto 1981 ni poravnalo.

2. Delitev in poraba sredstev za skladnejši razvoj manj razvitih krajevnih skupnosti v letu 1982

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti sta na seji dne 23. 9. 1982 sprejela sklep o razdelitvi sredstev za sofinanciranje programov manj razvitih krajevnih skupnostim za naslednje namene:

— Vsem manj razvitim krajevnim skupnostim za vzdrževanje vaških cest 1.005.000,00 din (sredstva so bila uporabljena za navoz gramoza)

— KS Cankova (za ureditev ceste od Korovec do mejnega prehoda) 150.000,00

— KS Pertoča (za udeležbo pri asfaltiranju ceste Pertoča — odcep) 260.000,00

— KS Čepinci (za udeležbo pri modernizaciji ceste Šalovci — Čepinci) 1.500.000,00

— KS Šalovci (za gradnjo transformatorske postaje) 90.000,00

— KS Prosenjakovci (za ureditev ceste Čikečka vas — Prosenjakovci) 200.000,00

— KS Ratkovci (za utrditev vaške ceste Ratkovci — Fokovci) 150.000,00

— KS Fokovci (za utrditev vaške ceste Fokovci — Ratkovci) 150.000,00

— KS Grad (za najnujnejše vzdrževanje naseljenega dela gradu) 150.000,00

— Prispevek za napeljavo telefonskega omrežja (1 priključek v posamezno vas):

— KS Tešanovci (za Vučjo gomilo) 200.000,00

— KS Kuzma (za Dolič, Matjaševci, Trtkovo in G. Slaveče) 350.000,00

— KS G. Petrovci (za Adrijance) 100.000,00

— KS Rogaševci (za Nuskovo, Serdico in Sotino) 200.000,00

Presežek sredstev, v višini 809.387,00 din, je bil po sklepu zborov občinske skupščine nakazan KS Čepinci za njeno udeležbo pri asfaltiranju ceste Šalovci — Čepinci.

II. Predlog za razdelitev sredstev za sofinanciranje razvojnih programov manj razvitih krajevnih skupnosti v letu 1983

2. Vse organizacije in skupnosti si morajo maksimalno prizadevati za iskanje novih programov, zlasti na področjih kjer imamo določene primerjalne prednosti (primarna kmetijska proizvodnja, melioracije, gradnja hlevov, predelava kmetijskih proizvodov, predelava kremenčevega peska, izraba proste delovne sile). V proizvodne procese je potrebno vključevati tudi dosežke razvojno-raziskovalne dejavnosti.

3. OZD v občini naj pristopijo k združevanju sredstev za financiranje razvojnih programov predvsem tistih, ki so usmerjeni v izvoz na konvertibilno področje in proizvodnjo hrane.

4. K sovlaganju je treba pritegniti tudi druge organizacije ter zainteresirati OZD iz razvitejših območij za združevanje dela in sredstev v OZD v občini in za prenos določenih programov.

5. Z uvajanjem novih programov, ki vključujejo v večji meri znanje je potrebno hitreje reševati tudi vprašanja zaposlovanja. V organizacijah, kjer že nekaj let ne vlagajo sredstev v razvoj morajo samoupravni organi analizirati kadrovske sestavo zaposlenih, še posebej pa izpostaviti odgovornost vodstvenih delavcev za razvoj organizacije.

6. Medobčinska gospodarska zbornica naj skupno z Izvršnim svetom SO vzpodbuja pripravo novih programov. Nove investicije morajo biti strokovno kvalitetno pripravljene.

7. Poslovne banke morajo s kreditno politiko prispevati k uresničevanju ciljev in nalog na področju investicijskih vlaganj, opredeljenih s srednjeročnimi in letnimi planskimi akti.

1. Prihodki računa

Glede na prisotna gospodarska gibanja in iz razloga, da nekateri podpisniki tudi letos ne bodo mogli poravnati obveznosti iz objektivnih razlogov lahko planiramo, da bo za delitev na razpolago 5.422.500,00 din.

2. Predlog za razdelitev sredstev

— 1.172.500,00 din po priloženem razdelilniku za vzdrževanje vaških cest

— KS Grad	
— za utrditev ceste Radovci — Bodonci	100.000,00
— za vaško gasilski dom v Kovačevcih	150.000,00
— za vzdrževanje naseljenega dela gradu	200.000,00
— KS Kuzma	
— za cesto G. Slaveči—Nuskova	300.000,00
— KS Čepinci	
— za udeležbo pri asfaltiranju ceste Šalovci—Čepinci	800.000,00
— KS Hodoš	
— za vaško gasilski dom v Krplivniku	100.000,00
— KS Šalovci	
— za cesto Šalovci—Budinci	100.000,00
— KS Križevci	
— za dograditev vaškega doma v Domanyševcih	100.000,00
— KS Pertoča	
— za cesto ob jezeru v Ropoči	100.000,00
— KS Ratkovci	
— za vaški dom Ivanovci	200.000,00
— KS Prosenjakovci	
— za ureditev zdr. doma	300.000,00
— KS Martjanci	
— za ureditev ceste in mostu v Krncih	200.000,00
— KS Mačkovci	
— za cesto Moščanci—Kušanovci	200.000,00
— KS Bodonci	
— za utrditev ceste v Vadarcih	200.000,00
— KS G. Petrovci	
— za ureditev ceste Boreča—Ženavlje, Šulinci	200.000,00

Načelo družbenega interesa, da naj bo kraj za javne potrebe povezan z enim telefonskim priključkom, je potrebno zdržati in ga podpreti z delnim kritjem stroškov za njegovo zgraditev. Udeležba bo obsegala stroške montaže enofaznega kabla od telefonske centrale in montažo priključkov.

Po tem načelu bi po programu dela PTT v letu 1983 bile deležne finančne pomoči naslednje krajevne skupnosti:

- KS Mačkovci
- KS Bogojina
- KS Puconci

- KS Zenkovci
- KS Bodonci
- KS Šalovci

Za sofinanciranje telefonije je predvideno 1.000.000,00 din; izračun za posamezne priključke bo naredila Delovna organizacija za PTT promet M. Sobota.

3. Razdelitev morebitnega presežka ali prenos obveznosti

Ker mora biti prehodni račun pri SDK, na katerem se zbirajo sredstva za sofinanciranje razvojnih programov manj razvitih KS, na dan 31. 12. 1983 prazen se morebitni presežek dodeli KS Cankova za ureditev vodovoda v letu 1984. Če dotok sredstev za razdeljeni obseg v letu 1983 ne bo zadoščal, se udeležba za sofinanciranje telefonskih napeljav prenese na leto 1984.

Predlog za dodelitev sredstev manj razvitim krajevnim skupnostim za vzdrževanje vaških cest v letu 1983

Krajevna skupnost	Dolžina vaških cest	Faktor oddaljenosti	Točke (2 x 3)	Vrednost točke	Znesek — din (4 x 5)
1. Bodonci	34	2,43	83	7,00	58.100
2. Bogojina	8	1,50	12	7,00	8.400
3. Cankova	30	2,35	70	7,00	49.000
4. Čepinci	21	3,60	76	7,00	53.200
5. G. Petrovci	71	3,15	224	7,00	156.800
6. Grad	74	3,00	222	7,00	155.400
7. Hodoš	16	3,40	55	7,00	38.500
8. Križevci	37	2,40	90	7,00	63.000
9. Kuzma	44	3,60	158	7,00	110.600
10. Mačkovci	60	2,20	132	7,00	92.400
11. Martjanci	13	1,70	22	7,00	15.400
12. Partoča	30	3,00	90	7,00	63.000
13. Prosenjakovci	36	2,65	95	7,00	66.500
14. Pucenci	11	1,80	20	7,00	14.000
15. Ratkevc	19	2,40	46	7,00	32.200
16. Rogaševci	51	3,40	173	7,00	121.100
17. Šelo Fokovci	9	2,25	20	7,00	14.000
18. Šalovci	15	3,60	54	7,00	37.800
19. Tešanovci	15	1,50	23	7,00	16.100
20. Zenkovci	5	2,10	10	7,00	7.000
	599		1675		1.172.580